

O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHDA DAVLAT BYUDJETINING TUTGAN O'RNI

Farg'ona Politexnika instituti talabasi

Suleymanov Obidjon

e-mail: suleymanovobidjon@gmail.com

+998901630002

Annotatsiya: Ushbu maqolada mamlakatimizda tadbirkorlikni rivojlantirishda davlat budjeti mablag'lari tahlilini amalga oshirdim. Yurtimizda tadbirkorlarga yetarli shart-sharoitlar yaratib berilmoqda. Bundan tashqari maqolada tadbirkorlik uchun imtiyozlar va yengilliklar ko'rsatib o'tilgan. Prezidentimizning "Tadbirkor boy bo'lsa xalq boy bo'ladi" degan so'zlarini yodga olib ushbu maqolani shakillantirdim. Yakunda xulosa va tadbirkorlikni yanada rivojlantirishda o'z takliflarimni berib o'tdim.

Kalit so'zlar: Tadbirkorlik, davlat budjeti, imtiyozlar, biznes subsidiya, rivojlantirish, iqtisodiyot.

РОЛЬ ГОСБЮДЖЕТА В ПОДДЕРЖКЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В УЗБЕКИСТАНЕ

Аннотация: В данной статье я проанализировал средства государственного бюджета на развитие предпринимательства в нашей стране. В нашей стране для предпринимателей создаются достаточные условия. Кроме того, в статье показаны льготы и льготы для предпринимательства. Эту статью я создал, вспомнив слова Президента: «Если богат бизнесмен, богат будет и народ». В завершение я дал свои выводы и предложения по дальнейшему развитию предпринимательства.

Ключевые слова: Предпринимательство, государственный бюджет, льготы, субсидирование бизнеса, развитие, экономика.

THE ROLE OF THE STATE BUDGET IN SUPPORTING ENTREPRENEURSHIP IN UZBEKISTAN

Abstract: In this article, I analyzed the state budget funds for the development of entrepreneurship in our country. Sufficient conditions are being created for entrepreneurs in our country. In addition, the article shows benefits and reliefs for entrepreneurship. I created this article by remembering the President's words: "If the

businessman is rich, the people will be rich." In the end, I gave my conclusions and suggestions for further development of entrepreneurship.

Key words: Entrepreneurship, state budget, benefits, business subsidy, development, economy.

Kirish

Tadbirkorlik har qanday mamlakatda iqtisodiy o'sish, innovatsiyalar va yangi ish o'rinlari yaratishda muhim rol o'ynaydi. O'zbekistonda hukumat jonli va dinamik ishbilarmonlik muhitini shakllantirish uchun davlat byudjeti tizimi orqali tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlash muhimligini tan oladi. Moliyaviy resurslarni taqsimlash va qo'llab-quvvatlovchi siyosatni amalga oshirish orqali davlat tadbirkorlarning imkoniyatlarini kengaytirish, iqtisodiy rivojlanishni rag'batlantirish va barqaror bandlik imkoniyatlarini yaratishni maqsad qilgan. O'zbekistonda davlat byudjeti tomonidan tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlashning asosiy usullaridan biri bu moliyaviy yordam dasturlaridir. Ushbu dasturlar tadbirkorlarga o'z bizneslarini boshlash yoki kengaytirishda yordam berish uchun moliyalashtirish, grantlar, subsidiyalar va kreditlar beradi. Moliyaviy yordam ko'rsatish orqali hukumat intiluvchan tadbirkorlarga moliyaviy to'siqlarni yengib o'tish va innovatsion g'oyalarini muvaffaqiyatli tadbirkorlikka aylantirish imkonini beradi.

Asosiy qism

O'zbekistonda davlat byudjeti tizimida tadbirkorlarga o'z biznesini samarali yuritish uchun zarur ko'nikma, bilim va o'qitish bilan ta'minlaydigan salohiyatni oshirish tashabbuslari uchun mablag' ajratiladi. Tadbirkorlar malakasini oshirish, ilg'or tajribalarni ommalashtirish va tadbirkorlar o'rtasida biznesni boshqarish ko'nikmalarini oshirish maqsadida o'quv dasturlari, seminarlar, murabbiylik sxemalari va ta'lim kampaniyalari tashkil etilmoqda.

O'zbekistonda davlat byudjeti tizimi moliyaviy va salohiyatni oshirishdan tashqari, infratuzilmani rivojlantirish, savdoni rag'batlantirish va eksportga ko'maklashish tashabbuslariga sarmoya kiritish orqali tadbirkorlarning bozorga kirishini osonlashtiradi. Infratuzilmani yaxshilash, savdo to'siqlarini kamaytirish va bozor aloqalarini kuchaytirish orqali hukumat tadbirkorlarga yangi bozorlarga chiqish, mijozlar bazasini kengaytirish, ichki va xalqaro jabhada raqobatbardoshligini oshirish imkonini beradi.

Davlat byudjeti tomonidan tartibga solinadigan islohotlarni amalga oshirish, ma'muriy tartib-taomillarni soddalashtirish va tadbirkorlikni rivojlantirishga xizmat qiluvchi qulay ishbilarmonlik muhitini yaratish orqali tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlamoda. Byurokratik to'siqlarni kamaytirish, shaffoflikni oshirish, adolatli va raqobatbardosh bozorni rag'batlantirish orqali hukumat tadbirkorlarning o'z

bizneslarini samarali boshqarishi va biznes uchun qulay ekotizimda rivojlanishini ta'minlaydi.

Hukumatning faoliyat yuritishi uchun soliqning minimal darajasi talab qilinadi. Garchi bu bayonotga bir nechta odam qo'shilmasa-da, "minimal" degan narsa haqida kelishmovchiliklar paydo bo'ladi. Nima bo'lishidan qat'iy nazar, bitta fakt aniq: har qanday faoliyat uchun soliq faoliyat narxini oshiradi va shu bilan faoliyatni to'xtatadi.

Tadbirkorlik - bu muvaffaqiyatga erishish uchun investitsiyalar, iste'mol va daromadlar ishlab chiqarishni talab qiladigan faoliyat. Savdo solig'i shaxsiy iste'molni kamaytiradi, yuqori shaxsiy daromad solig'i mehnatga bo'lgan rag'batni pasaytiradi, korporativ daromad solig'i biznesni boshlash yoki kengaytirish uchun rag'bat Tadbirkorlar kapital bozorlariga chiqmasdan turib o'z korxonalarini ishlay olmaydi yoki kengaytira olmaydi. Adekvat kapital bozorlariga cheklovsiz kirish tadbirkorlikni kengaytirish uchun eng katta imkoniyatlarni beradi. Ko'pgina davlatlar tadbirkorlar uchun kapital muhimligini tan oldilar va kapitalga kirishni ta'minlash siyosatini amalga oshirdilar.

1-jadval

Tadbirkorlik faoliyatini qo'llab-quvvatlash davlat jamg'armasi (2023)

Sohalar	Loyihalar soni	Moliyaviy yordam (mlrd. so'm)	Yaratilish ko'zda tutilgan ish o'rinlari
Qishloq xo'jaligi	29 423 ta	9 181	169 274
Sanoat	8 960 ta	4 263	136 272
Xizmat ko'rsatish	10 677 ta	3 724	79 743
Jami	49 050 ta	17 168	385 289

Ushbu jadvalda ko'rinib turibdiki mamlakatimizda tadbirkorlarga yaratilayotgan sharoitlar va ularni qo'llab quvvatlash o'z samarasini bermoqda. Bunga misol jami 17 168 mlrd. so'm ajratilgan mablag'lar 385 289 ta ish o'rinlari yaratilishi prognoz qilindi. Tadbirkorlar oldida turgan eng katta muammolardan biri bu kapitalga ega bo'lishdir. Ko'pgina tadbirkorlarning ajoyib g'oyalari bor, lekin ularni amalga oshirish uchun moliyaviy resurslar yetishmayapti. Hukumatlar grantlar, kreditlar va boshqa moliyaviy imtiyozlar orqali moliyalashtirish orqali yordam berishi mumkin.

Tadbirkorlar o'z bizneslarini boshlash yoki rivojlantirishda ko'pincha moliyaviy qiyinchiliklarga duch kelishadi. Yaxshiyamki, butun dunyo hukumatlari bu shuhratparast shaxslarni qo'llab-quvvatlash muhimligini tan oladilar va turli moliyaviy yordam dasturlarini yaratdilar. Ushbu dasturlar tadbirkorlarga moliyaviy to'siqlarni yengib o'tish va ularning tadbirkorlik tashabbuslarini rag'batlantirish maqsadida grantlar, kreditlar va subsidiyalar beradi.

Kreditlar hukumatlar yoki moliya institutlari tomonidan taqdim etiladigan moliyaviy yordamning keng tarqalgan shaklidir. Grantlardan farqli o'laroq, kreditlar foizlar bilan belgilangan muddatda qaytarilishi kerak. Biroq, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanadigan kreditlar odatda an'anaviy bank kreditlariga nisbatan qulay shartlar, past foiz stavkalari va moslashuvchan to'lov imkoniyatlari bilan ta'minlanadi. Kanada kichik biznesni moliyalashtirish dasturi, masalan, kichik biznesga uskunalar, ko'chmas mulk yoki dasturiy ta'minot kabi aktivlarni sotib olish yoki yaxshilash uchun kreditlar beradi. Bu kreditlar tadbirkorlarga zarur resurslarni qo'lga kiritish va faoliyatini kengaytirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Maslahat: Kredit olish uchun ariza berishdan oldin, biznesingizning moliyaviy holatini baholang va qarz olishingiz kerak bo'lgan miqdorni aniqlang. To'lovning batafsil rejasini tuzing va kredit to'lovlarning pul oqimiga ta'sirini ko'rib chiqing. Ehtiyojlaringizga eng mos keladigan va eng qulay shartlarni taklif qiladigan dasturni topish uchun turli kredit dasturlarini tadqiq qiling va solishtiring.

Subsidiyalar - bu muayyan tovarlar yoki xizmatlar narxini pasaytirish uchun hukumatlar tomonidan taqdim etiladigan moliyaviy rag'batlantirish. Ular ko'pincha iqtisodiy rivojlanish yoki jamiyat manfaati uchun muhim deb hisoblangan sanoat yoki faoliyatga qaratilgan. Masalan, ko'plab mamlakatlar qayta tiklanadigan energiya sektoridagi korxonalariga toza energiya manbalariga o'tishni rag'batlantirish uchun subsidiyalar taklif qiladi. Ushbu subsidiyalar soliq imtiyozlari, arzonlashtirilgan kommunal xizmatlar yoki to'g'ridan-to'g'ri moliyaviy yordam ko'rinishida bo'lishi mumkin. Mavjud sohalardagi tadbirkorlar subsidiyalardan foydalanishlari mumkin, ularning operatsion xarajatlarini kamaytirish va raqobatbardosh ustunlikka ega bo'lishlari mumkin.

Maslahat: Sohangizga tegishli subsidiyalarni taklif qiluvchi hukumat siyosati va dasturlari haqida xabardor bo'ling. Talablarga javob berishingizni ta'minlash uchun muvofiqlik mezonlari va ariza berish jarayonlarini o'rganing. Subsidiyalar muayyan muddatlarga ega bo'lishi mumkin, shuning uchun o'z vaqtida murojaat qilish muhimdir. Muvofiqlikni ko'rsatish va subsidiyaning afzalliklarini maksimal darajada oshirish uchun aniq yozuvlar va hujjatlarni saqlang.

Xulosa va takliflar

Xulosa qilib aytganda, davlat byudjeti tizimi orqali tadbirkorlarni qo'llab-quvvatlash O'zbekistonda iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish, innovatsiyalarni

rag'batlantirish va ish o'rinlari yaratish uchun muhim ahamiyatga ega. Moliyaviy resurslarni taqsimlash, salohiyatni oshirish tashabbuslarini taqdim etish, bozorga kirishni osonlashtirish va tartibga soluvchi islohotlarni amalga oshirish orqali hukumat tadbirkorlarga o'z salohiyatini yuzaga chiqarish, iqtisodiy farovonlikni oshirish va mamlakatning barqaror rivojlanishiga hissa qo'shish imkonini beradi.

O'zbekiston tadbirkorlikka doimiy sa'y-harakatlar va strategik investitsiyalar orqali fuqarolarning tadbirkorlik ruhini ishga solishi, innovatsiyalar va bunyodkorlik madaniyatini yuksaltirishi, kelajak uchun barqaror va jonli iqtisodiyot qurishi mumkin. Davlat byudjeti tizimining doimiy qo'llab-quvvatlanishi bilan O'zbekiston tadbirkorlari qiyinchiliklarni yengib o'tishlari, imkoniyatlarni ishga solishlari, farovon va gullab-yashnagan xalq uchun tadbirkorlik orzularini ro'yobga chiqarishlari mumkin.

Tadbirkorlikni yanada rivojlantirish uchun o'z takliflarimni quyida ko'rishingiz mumkin:

- Tadbirkorlik ta'limini maktablar va universitetlarga integratsiyalash, ixtisoslashtirilgan o'quv dasturlarini taklif qilish, innovatsiyalar va tadbirkorlik madaniyatini yoshligidan tarbiyalash uchun sharoitlar yaratish.
- Biznesni ro'yxatdan o'tkazish jarayonlarini soddalashtirish, litsenziyalash talablarini qisqartirish va tadbirkorlarning mahalliy va jahon bozorlariga kirishi va samarali raqobatlashishini qo'llab-quvvatlash uchun bozor ma'lumotlariga kirishni osonlashtirish.
- Intellektual mulk to'g'risidagi qonunlarni takomillashtirish, intellektual mulk huquqlarini himoya qilish bo'yicha treninglar o'tkazish, tadbirkorlarning innovatsiyalari, ixtirolari va ijodiy ishlarini himoya qilish mexanizmlarini yaratish.
- O'zbekiston tadbirkorlarini xalqaro bozorlar, investorlar, o'sish va kengayish imkoniyatlari bilan bog'lash uchun transchegaraviy hamkorlik, xalqaro savdo missiyalari hamda global tadbirkorlik konferensiyalari va tadbirlarida ishtirok etishga ko'maklashish.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. "Tadbirkorlik faoliyati erkinligining kafolatlari to'g'risida"gi O'RQ-328-son.
2. "Tadbirkorlik faoliyatini qo'llab quvvatlash davlat jamg'armasini tashkil etish to'g'risida" gi O'RQ 17.08.2017
3. "Xususiy mulkni himoya qilish va mulkdorlar huquqlarining kafolatlarini kuchaytirish, tadbirkorlik tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash borasidagi ishlarni tashkil qilish tizimini tubdan takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar, shuningdek, tadbirkorlik subyektlarining moliyaviy resurslar va ishlab chiqarish infratuzilmasidan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish to'g'risida"gi PF-5780. 13.08.2019
4. "Tadbirkorlikni qo'llab quvvatlash tizimini takomillashtirish, ishbilarmonlik muhitini yanada yaxshilash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ5087-sonli, 21.04.2021